

14 grudnia 2018 r.

**Komunikat UKNF dot. funkcjonowania banków spółdzielczych
w warunkach wygaśnięcia umów zrzeczenia**

Niniejszy komunikat ma charakter informacyjny i zmierza do wyjaśnienia – w związku z pojawiającymi się wątpliwościami – sytuacji prawnej banków spółdzielczych powstającej wobec wygaśnięcia dotychczasowych umów zrzeczenia, które nastąpi z końcem bieżącego roku. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa minimalny wymóg kapitałowy dla banku, w tym banku spółdzielczego, wynosi 5 mln euro. Oznacza to, że przynajmniej takiej wysokości funduszami własnymi powinien dysponować bank zamierzający prowadzić działalność na rynku finansowym. Ustawodawca przewidział jednak wyjątek od powyższej reguły, zgodnie z którym banki spółdzielcze posiadające fundusze własne na poziomie minimum 1 mln euro mogą prowadzić działalność bankową pod warunkiem, że będą uczestnikami zrzeczenia.

Z końcem bieżącego roku następuje wygaśnięcie ostatniej umowy w formule dotychczasowych zrzeczeń. Wygaśnięcie to następuje z mocy prawa, bez żadnych innych dodatkowych warunków. Konsekwencją powyższego jest stan, zgodnie z którym dany bank nie będzie już bankiem zrzeczonym. Nie ma jednak przeszkód prawnych do ponownego zawarcia umowy z bankiem zrzeczającym, jeśli taka będzie wola banku spółdzielczego i banku zrzeczającego. Skutkiem wygaśnięcia umowy zrzeczenia może być również możliwość działania banku spółdzielczego jako banku samodzielniego, działającego na zasadach ogólnych, podobnie jak inne banki na rynku. Dotyczy to jednak sytuacji, w której jego fundusze własne wynosiły będą co najmniej 5 mln euro (przepisy prawa unijnego i krajowego pozwalają na samodzielne działanie jedynie tych banków spółdzielczych, których fundusze własne są równe lub wyższe od równowartości co najmniej 5 mln euro, chyba, że banki te są zrzeszone na zasadach określonych w ustawie, są uczestnikami systemu ochrony lub zrzeczenia zintegrowanego).

Jak wynika z powyższego, banki o funduszach własnych niższych niż równowartość 5 mln euro podlegające obowiązkowi zrzeczenia się, z mocy prawa nie będą co do zasady uprawnione do prowadzenia działalności samodzielnej i w związku z tym powinny przystąpić do jednego z działających obecnie instytucjonalnych systemów ochrony, połączyć się z bankiem silniejszym kapitałowo, doprowadzić do podwyższenia funduszy własnych do poziomu wymaganego przepisami prawa, tj. do poziomu równowartości co najmniej 5 mln euro albo podjąć inne działania umożliwiające prowadzenie działalności zgodnie z wymogami prawa. Jednocześnie należy zauważyć, że w wyniku ostatniej nowelizacji ustawy Prawo bankowe, Komisja Nadzoru Finansowego uzyskała dodatkowe instrumenty działania w tym zakresie, jest bowiem uprawniona do podjęcia decyzji w sprawie przejęcia banku, który nie spełnia obowiązku zrzeczania się, przez inny bank, za zgodą banku przejmującego, po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w tej sprawie. Oznacza to, że

w przypadku banków o funduszach niższych niż 5 mln euro, które po wygaśnięciu dotychczasowych umów zrzeczenia nie będą spełniać wymogu zrzeczenia się, organ nadzoru będzie mógł wszcząć postępowanie w sprawie ich przejścia przez inny bank.

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego podkreśla, że wszczęcia takiego postępowania nie należy utożsamiać z automatycznym zakończeniem działalności banku, wobec którego toczy się postępowanie. Wszczęcie i prowadzenie postępowania przez nadzór finansowy (aż do czasu jego zakończenia) nie uniemożliwia bankowi podjęcia opisanych wcześniej działań w celu zadośćuczynienia ustawowym wymaganiom (z założeniem, że działania takie powinny zostać podjęte przez ten bank bez zbędnej zwłoki). Dopiero brak podjęcia takich działań, jak również ich nieskuteczność będzie determinowała treść ostatecznego rozstrzygnięcia podjętego przez Komisję. Wszczęcie postępowania administracyjnego na mocy nowo wprowadzonego przepisu stanowi więc formułę pozwalającą bankom niezrzeszonym, niespełniającym kryterium pozwalającego na samodzielne prowadzenie działalności, tymczasowo kontynuować działalność w czasie trwania postępowania administracyjnego, z jednoczesnym dążeniem do spełnienia ustawowych warunków dla trwałego prowadzenia działalności bankowej (co w przypadku banków o funduszach niższych niż 5 mln euro oznacza konieczność przystąpienia do zrzeczenia).

Nadzór pragnie podkreślić, że w najlepszym interesie niezrzeszonych banków nieposiadających funduszy w wysokości co najmniej 5 mln euro jest niezwłoczne podjęcie działań w celu doprowadzenia swojej sytuacji do stanu umożliwiającego zgodne z przepisami prawa kontynuowanie działalności, w tym w szczególności utrzymanie stanu zrzeczenia lub jego osiągnięcie w możliwie najkrótszym czasie. Pozytywne zakończenie tych działań pozwoli bankom na niezakłócone prowadzenie działalności, przy jednoczesnym zapewnieniu ciągłości funkcji związanych z wykonywaniem czynności bankowych i oferowanych usług finansowych.